

Gemak en ongemak, vanaf 't hususke tot an 'n rabarber

Leo Leurink

Joa leu, as ie wat hebt egetten dan mut d'r vrog of laat ok wier oet. Da's heel normaal; ie goat mooi op oe gemak zitten en dan wil 't bie de meeste leu wal lukken. Noa wat poetsweark druk ie op ne knop en hebt d'r gin umkieken meer noa.

Mar dat was vrooger in oonze jongsjoaren, zo tot begin vieftiger joaren, bie oons en bie völ aandere leu wal aans. In hoes ha-w 't hususke (de wc) boeten in de schuur. Doar stön ne veerkaante hoalten kist met 'n roond gat in 't midden, woarop 'n deksel, met doar oonder ne iezern ton. An de boetenkaant van de schuur zat 'n loek met ne knip d'r op. Um de zovöl tied, de ton zat dan meestal good vol, kwammen 'r twee gemeentekearls in ne blauwen overall. Dee deden de knip van 't loek, trökken de ton d'r oonder weg en zatten doar wier ne leuge ton vuur in de plaatse. As ie toovallig op 't hususken zatten, dee kearls waarschouwen nig, dan zat ie nig alleen efkes met 't gat bloot, mar ôk mooi te koop. Doarum, as wiej as jongns hogen nood hadden en 't hususke toovallig bezet was, reupen wiej: "Doar komt de gemeentekearls an". En dan mos iej es zeen hoo rap hee of zee, met de boks nog oonder an de been van 't hususke ofkwam!

Vandaag-an-'n dag hef elk hoes zien eagen (gft) ofvalbakken, mar dat gung toen nig op vuur 't driettönneke. De vrouw van 'n directeur van 't postkantoor is 'n moal op hoge been bie 'n börgermeester wes. Zee wol persé heur vaste tönneke hebben en nig telkenmoal nen aandern; mar dat is heur toch nig lukt.

D'r waren ok wal leu dee de inhoald van 't tönneke zölf as bemesting vuur heur stukske laand heulden. De weenterdag met strengen vorst kon het leugmaken van ne volle ton wal 's knap lastig wean. Zo kwam op 'n moal, 't vreus dat 't knappen, een van de van de noabers bie de familie B. de schuur inlopen. Meteen reuke ne alns duurdringende locht en wat bleek: Op 'n potkachelke stun 'n vol tönneke, dat kats was toovreurn, heanig an te pröttelen. Joa, nood brekt wet en 'n uur later lag de kostelike inhoald van 't tönneke mooi te daampen op 't laand tusken de witbevreurden boerenkoolstroonken!

Het was mangs wal behelpen, hoowal dat bie mien tante in Weersel nog wal metveul. Zee hadden de kakdeus binnenshoes en alns wat doar ingung, dat völ rechttoo-rechtan in 'n oonderliggende aalkealder. Joa, as iej doar röstig op oe gemak zatten dan heuren iej in de deepte wal es wat vallen. Mien tante had indertied nog gin rollen wc-papier. Het heugt mie nog good dat 'r boaven de plee, an ne spieker, losse bladzieden hungen oet de 'Katholieke Illustratie'. Dat was vrooger het

Achter 'n haan'n: Oonze noaber greunteboer Bennard Kamman. De mooie tekening is van Hans Leuverink van 'n Meijershof.

clubblad van de Roomsens. As iej dan op de plee zatten ko-j eerst nog een of twee bladzieden leazen en noa de zitting 't achtereand d'r met schoon poetsen. Mien tante had wal geern da-j dee gebroekte bladzieden nig meer aan 'n spieker hungen, mear in de plee smeeeten; 'n deel van de dee bladzieden ko-j ja toch nich good meer leazen.

Mar bie oons in hoes mossen wiej noar 't hususke, boeten in de schuur. En dan kon 't oe de weenterdag wal es koald um 'n ears wörden. Doarbiej ha-w ôk regelmoatig last van rotten dee zich in en um de schuur opheulden. Dat was nig zo vrömd; oonzen noaber, greunteboer Kamman, zienen peerdestal stun nōast oonze schuur en doar achter had 'de Grutter' ziene maleriej. D'r bleef zo aaltied wal wat liggen wat dee rotten good wol smaken. As oons moe in 'n duuster noa 't hususke mos, sleug zee eerst met 'n mattenklopper teagn de schuurdeur um de rotten vot te jagen.

Ok oonzen noaber Kamman had 'n tönneke; zölfs nog in de tied dat hoast alman al 'n watercloset had. Joa, greunteboer Kamman kon de inhoald van 't tönneke mar al te best zölf geboeken op heur stuk laand an de oaverkaant in de Bakkerssteeg. Doar verbouwden ze wat greunte en stunnen wat fruitbeume. Veural de eierproemen hadden volop antrekkingskracht op oons as jongns. Doar mos iej d'r nig te völle van achter mekaa opetten; dan zat iej vaker boaven 't tönneke dan oe leef was. Ok had Bennad Kamman in de Bakkerssteeg zienen mestvaalt, woar alle greunteofval van 't laand en oet 'n greunteweenkel op terecht kwam. Noe en dan wödden doar de inhoald van 't tönneke bij opsmetten. Ik zee Bennad nog zo veur mij met 't tönneke op de krujkoar de stroat oaverstekken.

Oawer de ton hung

'n slat um te vuurkommen dat 'n driet d'r oaverhen klotsen. Joa, dat slat d'r oaverhen dat mos van hogerhaand. Dee'j dat nig dan wörden d'r ingreppen, nich in de ton, dat begriep ieleu wal, mar dan kreeg iej ne bekuring. Bes te begriepen, um zo ne smeerkroam op stroat vuur te wean. Zo had 'n kleanzön van 'Slaghoesnaats oet 'n Zwatten hook', den achter het spoor woonden zien stukske greuntelaand achter de 'Hoge brug'. Regelmoatig zag ie em met de ton op de krujwagen, dwes duur Boorn plarken um 3 km wiederop de ton op zien laand te leugen. Stel oe es veur dat d'r gin slat oaverhen lag, dan had e de ton halfweg, oaver dee slimme hobbellostroaten in Boorn, hoast leug had.

Mar noe teruw noa Kamman zien tönneke; zo in het vuurjoar dan zag iej Bennad in de Bakkerssteeg slagmoals met ne paddenschepper gängs um de inhoald tusken de rabarber te streaien. Joa, doar wol 'n rabarber wal van greuien, zo as wiej vanof

Het pand van Kamman, vrogger ne greunteweenkel. Nu: IJssalon de Harmonie.

oons anliggende voetbalveldje konnen zeen. Tot in juni zag iej de closetpapierslingers in verscheidene klouren rondum de rabarberstengel flodderen. Nig lang doarnoa zat opa Kamman vaak achter 't hoest met 'n scharp mes de rabarber van 't blad te ontdoon. De bladern dee gungen op 'n mesthoop en de stengel kwammen schier in 'n kistje in 'n greunteweenkel te stoan.

Oons moe lussen geern rabarber, wat dan ok de zommerdag bij oons op toafel kwam. Totdat een van oons, wiej waren met veer jongns, es vreug: "Moe, van wee he'j dee rabarber?" "Van Kamman natuurlik": antwoorden zee. "Wat zeg ie"?, reageerden wie hoast alle veer tegeliek, "van Kamman"? "Getverderrie dee rabarber van Kamman, dee lust wiej nig"! En toen was de pan met rabarber kats allenig vuur oons moe. Zee hef 't doarnoa nog eenmoal probeert met: "Jongns dizze rabarber is van Grootenhaar" (*ne greunteboer wiederop in de Grotestroat*). Mar wiej vertrouwden 't nig; ok dizzen rabarber kwam eankel en alleen

Jan

Jan koomp oet skool, een luk verdreetig
 Hef nen berg met strafweark met
 250 regels mus é schrieven
 Umdat hee nich good op har let
 Wa's d'r gebuurd dan vroeg zien mooder
 Woarum kreeg ie dan op oen kop.....
 "Um da'k nich wus woar de Alpen laggen"
 "Ach, jong, ruumt oenen kroam dan op...."